

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

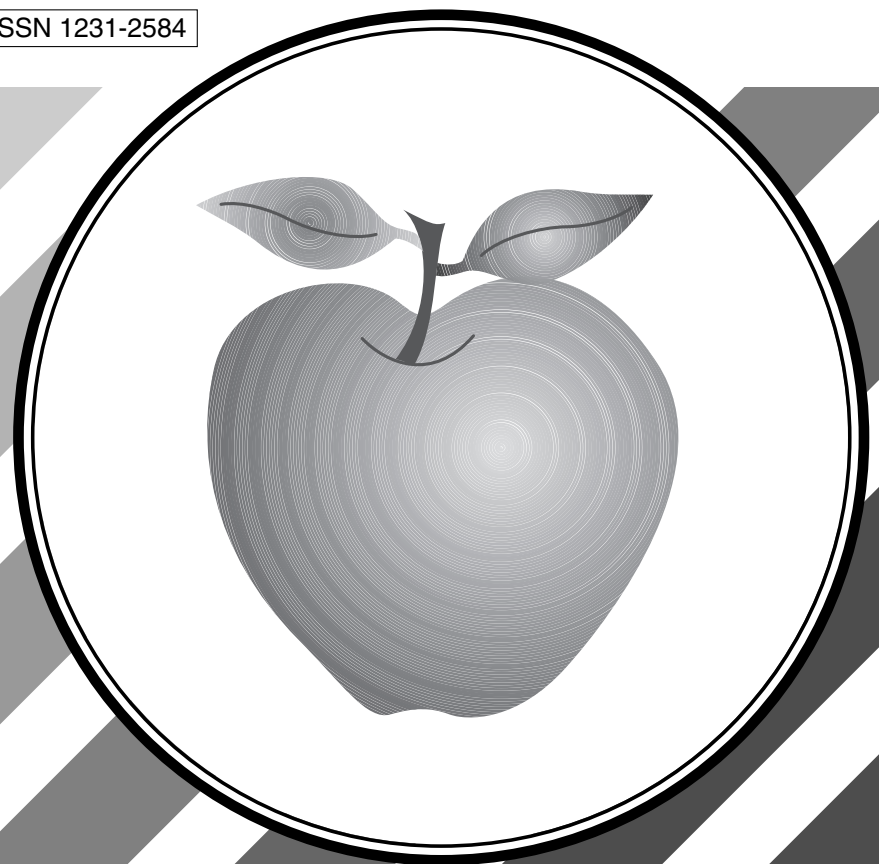
MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
24

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

ISSN 1231-2584

**ANALIZY
RYNKOWE**

CZERWIEC 2004

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Owoce
  1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Świetlik*
  2. Rynek w Polsce
    - 2.1. Produkcja – *J. Świetlik*
    - 2.2. Przetwórstwo – *B. Nosecka, I. Szczepaniak*
    - 2.3. Handel zagraniczny – *B. Nosecka*
    - 2.4. Popyt – *I. Strojewska*
- III. Warzywa
  1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Świetlik*
  2. Rynek w Polsce
    - 2.1. Produkcja – *J. Świetlik, J. Mierwiński*
    - 2.2. Przetwórstwo – *B. Nosecka*
    - 2.3. Handel zagraniczny – *A. Bugała*
    - 2.4. Popyt – *I. Strojewska*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr Bożena Nosecka, tel.: (0-prefiks·22) 826-50-31 wew. 553

AUTORZY:

- dr Bożena Nosecka**
  - Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0-prefiks·22) 826-50-31 wew. 553
- mgr Anna Bugała**
  - Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0-prefiks·22) 826-50-31 wew. 440
- mgr inż. Janusz Mierwiński**
  - Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0-prefiks·22) 826-50-31 wew. 478

- mgr inż. Irena Strojewska**
  - Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0-prefiks·22) 826-50-31 wew. 528
- mgr Iwona Szczepaniak**
  - Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego IERiGŻ •
Tel.: (0-prefiks·22) 826-50-31 wew. 770
- mgr inż. Jan Świetlik**
  - Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0-prefiks·22) 826-50-31 wew. 470

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 14.06.2004 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w listopadzie 2004 r.

REASUMPCJA

Udział Polski w łącznej produkcji owoców strefy umiarkowanej w rozszerzonej Wspólnocie wynosi ok. 12%, a w produkcji warzyw 8%. Zbiory produktów ogrodnich stanowią ok. 60% produkcji w nowych krajach członkowskich. Polska jest największym w UE „25” producentem wiśni, porzeczek, kapusty, marchwi, trzecim (po Francji i Włoszech) producentem jabłek i drugim (po Hiszpanii) producentem truskawek. Jesteśmy człowym we Wspólnocie producentem mrożonych owoców i zagęszczonych soków owocowych i trzecim (po Belgii i Hiszpanii) producentem mrożonych warzyw. Polska jest największym dostawcą tych przetworów, a także owoców miękkich oraz jabłek przemysłowych do wszystkich krajów rozszerzonej Wspólnoty. Nie liczymy się natomiast w unijnym imporcie owoców deserowych, warzyw świeżych (poza cebulą) i przetworów o wyższym stopniu przetworzenia. Ceny polskich owoców, warzyw i ich przetworów są (na wszystkich poziomach) niższe niż w większości krajów rozszerzonej Wspólnoty. W naszym kraju wyższe są jedynie (w porównaniu z południowymi krajami UE) ceny pomidorów i ich przetworów. Niższe jest w Polsce spożycie produktów ogrodnich. Dotyczy to zwłaszcza owoców południowych i produktów przetworzonych. Wejście do UE oznacza dla polskich producentów: konieczność przestrzegania wspólnych wymogów jakościowych na rynku świeżych produktów ogrodnich, możliwość skorzystania z dopłat do tworzenia i funkcjonowania uznanych grup i organizacji producentów, skorzystanie z dopłat do przetwórstwa pomidorów na produkty pierwotnego przetwórstwa i dopłat do eksportu niektórych produktów (głównie jabłek i pomidorów). Integracja oznacza obniżenie ochrony rynku większości produktów, bowiem cła w imporcie unijnym były niższe niż w przywozie polskim.

W 2003 r. zbiory owoców w Polsce były wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 9.6% i wyniosły 3,3 mln ton. Większa była produkcja jabłek, wiśni, porzeczek, śliwek i czereśni, a mniejsza: gruszek, malin, agrestu i truskawek. Produkcja truskawek była najniższa od dwudziestu lat. Produkcja warzyw gruntowych wzrosła

o 12% do 4,4 mln ton. Wyższe były zbiory wszystkich podstawowych gatunków warzyw, a najbardziej zwiększyła się produkcja marchwi i cebuli. Niższa była natomiast produkcja warzyw spod osłon (pomidorów, ogórków i warzyw pozostałych).

Ceny skupu większości owoców znacznie przekraczały notowane w 2002 r. Niższe były jedynie ceny skupu porzeczek czarnych i czereśni. Istotny wpływ na wzrost cen owoców miękkich i jabłek przemysłowych miał wzrost zapotrzebowania na te owoce i ich przetwory na zagranicznych rynkach zbytu – głównie w krajach UE „15” (po spadku zbiorów i produkcji w tym ugrupowaniu w 2003 r.). Wzrost popytu na rynkach europejskich wpłynął na zwiększenie cen cebuli. Wzrosły też ceny skupu ogórków. Tańsze w skupie były pozostałe warzywa gruntowe, a najbardziej obniżyły się ceny kapusty. W 2003 r. opłacalna była dla producentów uprawa niemal wszystkich owoców i warzyw (poza czarnymi porzeczkami).

Łączna produkcja przetworów owocowych i warzywnych w 2003/04 r. wyniosła 2,7 mln ton i była o 4% wyższa niż w sezonie poprzednim. Zwiększyła się produkcja wszystkich liczących się przetworów, a najbardziej wzrosła produkcja warzyw mrożonych oraz zagęszczonych soków z owoców miękkich. Ceny zbytu większości przetworów o wyższym stopniu przetworzenia były niższe niż w sezonie poprzednim. Nastąpiło zawężenie marży przetwórczej.

Wartość eksportu owoców, warzyw i ich przetworów wzrosła w stosunku do sezonu poprzedniego o ok. 24% i osiągnęła rekordowy poziom 1,1 mld USD (25% eksportu produktów rolno-spożywczych). Nienotowane dotychczas wpływy uzyskano w eksporcie mrożonych owoców i warzyw, koncentratu soku jabłkowego, jabłek, pomidorów, malin oraz produktów o wyższym stopniu przetworzenia (dżemów, konserw, marynat warzywnych i soków pitnych i napojów). Tak wysoka wartość sprzedaży to przede wszystkim rezultat wyższych cen eksportowych, choć poza jabłkami, mrożonymi owocami i kapustą, wyższe były też rozmiary sprzedaży. W 2003/04 r. re-

kordowy był eksport do krajów UE „15”, nowych krajów członkowskich, a także do krajów WNP. Łączny udział krajów rozszerzonej Wspólnoty w wartości eksportu owoców, warzyw i ich przetworów wyniósł w 2003 r. 82%, wobec 80% w roku poprzednim.

Wydatki na import wzrosły w 2003/04 r. o 10% i wyniosły 880 mln USD. Zdecydowało o tym zwiększenie cen, bowiem rozmiary importu zarówno owoców świeżych jak i ich przetworów były zbliżone do notowanych w 2002/03 r. W 2003 r. udział „starej” Wspólnoty w polskim imporcie produktów warzywnictwa wyniósł 53%, a krajów rozszerzonej Wspólnoty – 60%. W sezonie 2003/04 dodatnie saldo obrotów handlu zagranicznego owocami, warzywami i ich przetworami wyniosło 230 mln USD, wobec 99 mln USD w sezonie poprzednim. Zwiększyło się dodatnie saldo w obrotach z UE „15”, nowymi krajami członkowskimi i krajami WNP, a pogłębiło się ujemne saldo w handlu z pozostałymi krajami.

W 2003/04 r. średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów były znacznie wyższe niż w sezonie poprzednim. Produkty te podróżowały w relacji do wielu pozostałych grup produktów żywnościowych oraz artykułów nieżywnościowych i usług. Absolutnie i relatywnie potaniały natomiast produkty warzywnictwa. Konsumpcja owoców i ich przetworów obniżyła się w gospodarstwach domowych z 49 do 47 kg w przeliczeniu na 1 osobę, a spożycie produktów warzywnictwa wzrosło z 64 do 65 kg.

Przebieg warunków meteorologicznych do połowy czerwca wskazuje, że produkcja owoców w 2004 r. wyniesie, tak jak w roku poprzednim, 3,3 mln ton. Obniżą się zbiory wiśni i porzeczek, a wzrosną – gruszek, śliwek, malin, agrestu, czereśni, a przede wszystkim truskawek. Od wysokiej z 2003 r. nie będzie odbiegać produkcja jabłek. Zbiory warzyw gruntowych obniżyć się mogą jedynie w sytuacji pogorszenia (korzystnych dla tych upraw do połowy czerwca) warunków meteorologicznych. Po zbiorach tegorocznych niższe będą ceny wszystkich (poza wiśniami i jabłkami deserowymi) owoców oraz większości warzyw. Ob-

niżą się, płacone przez zakłady przetwórcze, ceny pomidorów. Ogólny poziom cen tych warzyw może nie odbiegać od notowanego w 2003 r. w wyniku uzyskania przez producentów (zorganizowanych w uznane zgodnie z prawem unijnym organizacje) dopłat z funduszy unijnych.

W 2004/05 r. utrzyma się tendencja wzrostowa w produkcji większości przetworów owocowych i warzywnych, w tym także mrożonych owoców, warzyw i zagęszczonego soku jabłkowego. Obniżyć się natomiast może produkcja zagęszczonych soków z owoców miękkich (z powodu mniejszej podaży wiśni

i porzeczek czarnych) oraz koncentratu pomidorowego (w wyniku wzrostu importu z południowych krajów Wspólnoty). Wpływy z eksportu owoców, warzyw i ich przetworów mogą być niższe niż w 2003/04 r. gdyż spodziewane jest obniżenie średnich cen w eksporcie owoców i warzyw mrożonych oraz zagęszczonego soku jabłkowego. Wzrost zbiorów w Europie Zachodniej i innych światowych centrach produkcji wpłynąć też może na obniżenie cen w imporcie produktów ogrodnictwa, a tym samym spadek wydatków na przywóz.

Integracja z UE nie będzie miała istotnego wpływu na poziom i struk-

turę polskiego handlu zagranicznego produktami ogrodnictwa. Cła w eksporcie do UE „15” większości produktów zniesione zostały od 1 stycznia 2001 r. Eliminacja systemu ochrony w postaci cen wejścia spowodować może wzrost sprzedaży do „starej” Wspólnoty jabłek, ogórków czy pomidorów. Zwiększeniu przywozu z UE „15” produktów strefy umiarkowanej (objętych cłami do 1 maja 2004 r.) przeciwdziałać będą niższe ich ceny w Polsce niż w UE. Wzrośnie jedynie import koncentratu pomidorowego. Niższe cła w imporcie zewnętrznym spowodować mogą wzrost przywozu owoców tropikalnych i ich przetworów.

SUMMARY

Polish production of northern hemisphere fruits and vegetables in the enlarged EU-25 accounts for 12 and 8% respectively. Polish horticultural products account for about 60% of relevant production in the new member countries. In the EU-25 Poland is the largest producer of cherries, berry crops, cabbage, carrots, the second largest producer (following Spain) of strawberries, and third largest producer (following France and Italy) of apples. Poland is a leading producer of frozen fruits and concentrated fruit juices and the third largest producer (following Belgium and Spain) of frozen vegetables. Poland is the largest supplier of these products and in addition soft fruits and processing apples on the EU markets. On the other hand in the case of table fruits, fresh vegetables (except of onions) and processed products the importance of Poland is marginal. The prices of majority of fruits, vegetables and processed products are in most cases lower than at all market stages in the enlarged Community. Only the prices of tomatoes and tomato products in Poland are higher than relevant prices in southern member states. The consumption of horticultural products in Poland lags behind the level observed in the EU, which particularly concerns tropical fruits and processed products.

The EU enlargement for Polish producers means the necessity to obey common quality standards on

the market of fresh fruits and vegetables, opportunity to take advantage of payments to creation and operation of recognised producer groups and organisations, payments to tomato processing and export refunds (mainly in the case of apples and tomatoes). The integration means lower protection of the market of majority of products because prior integration Polish duties were higher than in the EU-15.

In 2003 fruit crops in Poland were 9,6% up from the previous year and totalled 3,3 million tons. The increase concerned the production of apples, cherries, berries, plums and sweet cherries, while a decline was observed in the case of pears, raspberries, gooseberries and strawberries. Strawberry crops declined to the lowest level since the last 20 years. The production of ground vegetables increased by 12% to 4,4 million tons. An increase was reported in the case of all vegetables, with the highest rate as regards carrots and onions. On the other hand the production of vegetables under the covers declined (tomatoes, cucumbers and other vegetables).

Procurement prices of most fruits (except of black currant and sweet cherries) were above the level observed in 2002. The increase resulted from growing demand on foreign markets – mainly in the EU-15 (following a decline in production in 2003). It was also the case in for onion pri-

ces. Cucumber procurement prices also increased. However the procurement prices of remaining ground vegetables declined. The deepest declined concerned cabbage prices. In 2003 the production of all fruits and vegetables was profitable with exception of black currant.

Total production of fruit and vegetable products in the 2003/04 season totalled 2,7 million tons, which was 4% up from the previous season. A growth was observed in the case of all products, with the highest rate in the production of frozen vegetables and concentrated soft fruit juices. Sale prices of majority of products declined which resulted in narrowing processing margins.

The value of exports increased by about 24% and reached a record level of 1,1 million USD accounting for 25% of agri-food exports. A record revenue was reported in exports of frozen fruits and vegetables, apple juice concentrate, apples, tomatoes, raspberries and processed products (jams, canned fruits, marinates, potable juices and drinks). Such increase results primarily from higher export prices. However, with exception of apples, frozen fruits and cabbage exports increased also in terms of volume. In the 2003/04 season exports to the EU-15, EU-9 (new entrants) and CIS countries also reached a record level. The share of enlarged EU totalled 82% versus 80% previously.

The expenditure on imports in the 2003/04 season was 10% up at 880 million USD. Having import volume (fresh fruits and processed products) virtually unchanged it resulted from rising import prices. In 2003 the share of EU-15 in Polish imports totalled 53% (60% for the EU-25). In the 2003/04 season the positive balance of foreign trade in fruit, vegetables and processed products totalled 230 million USD versus 99 million USD previously. The increase in the positive balance was observed in trade with the EU-15, new entrants and CIS countries. On the other hand the negative balance in trade with other countries deteriorated.

Retail prices of fruits and fruit products in the 2003/04 season significantly exceeded the level observed in the previous season. The prices of these products grew faster than the prices of other food items and service. On the other hand the prices of vegetables declined as well in real as in relative terms. The consumption of fruits and fruit products at the household level declined from 49 to 47 kg per capita per year. The consumption of vegetables increased from 64 to 65 kg per capita.

The weather development by middle June allows for forecast of fruit production this year close to the level observed in 2003 (3,3 million tons). A decline is expected in the case of cherries and berry crops, while the crops of pears, plums, raspberries, gooseberries, sweet cherries and primarily strawberries are expected to increase. Apple production is likely to keep high level observed in 2003. The production of ground vegetables can only be down if favourable weather so far developments turn other way. Fruit and vegetables prices are expected down this season (except of sour cherries and table apples). The procurement prices of tomatoes are expected lower than in the previous season. Overall level of ground tomatoes prices should not differ significantly from 2003 due to the EU payments obtained by recognised producers organisations – according to the EU regulations.

An upward tendency in the production of majority of processed fruits and vegetable products is expected to remain in the 2004/05 season, including frozen fruits, vegetables and concentrated apple juice. On the other hand the production of concentrated soft fruit juice (due to lower

supplies of cherries and black currant) and tomato concentrate (growing imports from southern member states) is likely to decline. The revenue on exports is likely to decline as compared to the 2003/04 season, which would result from declining export prices of fruits and frozen vegetables and apple concentrate. The increase in crops in Western Europe and other production regions in the world can push import prices down and therefore the import expenditure is likely to decline.

The integration with the EU will virtually not affect the level and structure of Polish foreign trade in horticultural products. Import duties in export to the EU-15 have been abolished since 1st of January 2001. The abolishment of the system of threshold prices can lead to the increase in sales of apples, cucumbers or tomatoes to the EU-15 markets. The increase of imports of northern hemisphere products (subject to import duties prior 1.05.2004) would be hampered by lower prices on Polish market. Only the import of tomato concentrate is expected to increase. Lower import duties in imports from third countries could result in increase in imports of tropical fruits and their products.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek ziemi rolniczej /7/ • wrzesień 2004,
2. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /26/ • wrzesień 2004,
3. Rynek pasz /16/ • październik 2004,
4. Rynek mięsa /27/ • październik 2004,
5. Rynek drobiu i jaj /26/ • październik 2004,
6. Rynek mleka /27/ • październik 2004,
7. Rynek zbóż /27/ • listopad 2004,
8. Rynek ziemniaka /26/ • listopad 2004,
9. Rynek rzepaku /26/ • listopad 2004,
10. Rynek owoców i warzyw /25/ • listopad 2004,
11. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /20/ • grudzień 2004,
12. Popyt na żywność /5/ • grudzień 2004,
13. Rynek cukru /26/ • grudzień 2004,
14. Rynek ryb /2/ • grudzień 2004.

RYNEK RYB

*Od maja 2004 roku rozpoczęliśmy publikowanie analiz o koniunkturze i perspektywach rozwoju rynku ryb. **Rynek ryb, stan i perspektywy** zawiera analizę czynników podażowych (produkcja i import ryb) oraz popytowych (spożycie, eksport, przetwórstwo) wpływających na stan krajowego rynku ryb oraz na poziom cen. Ceny ryb oraz ich przetworów analizowane są na trzech poziomach (ceny pierwszej sprzedaży, ceny hurtowe, ceny detaliczne). Ocena krajowego rynku dokonana jest na tle oceny sytuacji na światowym rynku ryb, makroekonomicznych uwarunkowań rozwoju rybactwa oraz regulacji rynku ryb.*

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2004 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
